

НИКОЛАЙ
ТЯУРОВ

NIKOLAI
GHIAUROV

**НИКОЛАЙ
ТЯУРОВ**

В СЦЕНИ НА БОРИС
из операта „Борис Годунов“
от Мусоргски

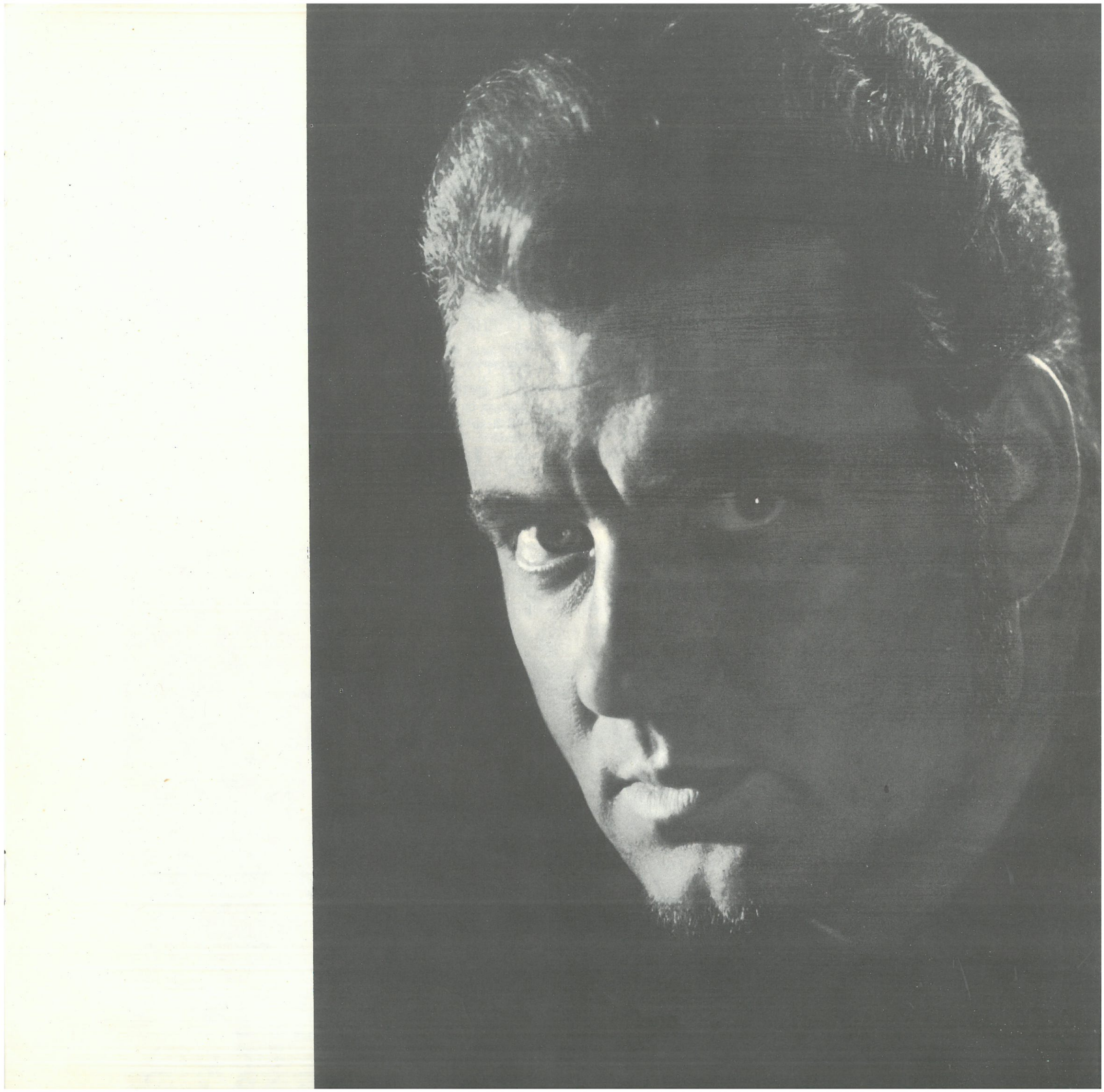
**NIKOLAI
GHIAUROV**

IN SCENES OF BORIS
from the opera "Boris Godounov"
by Moussorgsky

ЗАВОД ЗА ГРАМОФОННИ ПЛОЧИ * СОФИЯ

*Balkant*on

RECORD PLANT * BULGARIA * SOFIA

I страна

СЦЕНА НА КОРОНАЦИЯТА

Пролог, II-ра картина

СЦЕНА И МОНОЛОГ НА БОРИС

II-ро действие

С участието на:

Нели Божкова — Феодор, Надя Добриянова — Ксения, Милен Паунов — Шуйски и
Българската хорова капела „Св. Обретен“
Съпр. Софийската държавна филхармония
Диригент — Емил Чакъров

II страна

ДУЕТ НА БОРИС И ШУЙСКИ И СЦЕНА С ХАЛЮЦИНАЦИИТЕ

II-ро действие

ПРОЩАВАНЕТО И СМЪРТТА НА БОРИС

IV-то действие, II-ра картина

С участието на:

Нели Божкова — Феодор, Милен Паунов — Шуйски и Българската хорова капела
„Св. Обретен“
Съпр. Софийската държавна филхармония
Диригент — Емил Чакъров

Side I

CORONATION SCENE

Prologue, IInd scene

SCENE AND MONOLOGUE OF BORIS

IInd act

Participants:

Neli Bozhkova — Feodor, Nadya Dobriyanova — Kseniya, Milen Paounov — Shouyski
and Bulgarian A Cappella Choir "Sv. Obretenov"
Accomp. by Sofia State Philharmonic Orchestra
Conductor — Emil Chakarov

Side II

DUET OF BORIS AND SHOUYSKI AND SCENE OF HALLUCINATIONS

IInd act

THE LEAVE-TAKING AND THE DEATH OF BORIS

IVth act, IInd scene

Participants:

Neli Bozhkova — Feodor, Milen Paounov — Shouyski and Bulgarian A Cappella Choir
"Sv. Obretenov"
Accomp. by Sofia State Philharmonic Orchestra
Conductor — Emil Chakarov

Щастливото съчетание на поетичния гений на Пушкин с музикалния гений на Мусоргски са дали на света внушителния и самобитен музикално-сценичен образ на Борис, в който са намерили възплъщение сложните психологически процеси на човешката душа.

Към образа на Борис Годунов Николай Гяуров пристъпва с изключителна артистична отговорност и поразяваща прецизност. Той прониква до най-малките детайли и разнообразни компоненти на монументалния и скулптурно-релефен образ, открива нови нюанси, нови штрихи, които подсилват още повече музикално-драматическото му въздействие. Няма да бъде пресилено ако се каже, че възплъщението на Борис от Николай Гяуров е един процес на все по-дълбоко проникване в дълбините на този неизчерпаем в своята душевна и психологическа многостранност музикално-сценичен образ, от първото появяване на сцената до наши дни.

Всичко това намира внушително и завладяващо по силата на своето въздействие възплъщение в запис на фрагменти от операта „Борис Годунов“, осъществен в края на 1976 г. от „Балконтон“. Познатият ни от спектаклите и от студийния запис на „Дека“ Борис на Гяуров сега се показва по-цялостен, по-дълбок, по-мъдър, по-силен и могъщ. Неповторимият по сила и красота внушителен глас на певеца е овладян и подчинен на художествено-творческите изисквания за правдиво и проникновено пресъздаване на шедевъра на Мусоргски. Имаме основание да твърдим, че музикалната интерпретация на Николай Гяуров е

The happy combination of Pushkin's poetical talent with the musical genius of Moussorgsky has given the world the impressively original, musical and scenic personality of Boris, in whom the complex psychological processes of the human soul have found a truthful embodiment. Nikolai Ghiaurov has approached the image of Boris Godounov with exceptional artistic responsibility and astounding precision. He has penetrated into the minutest details and diverse components of the monolithic and sculpturally distinct image, discovering new nuances, new shades and lines which have further enhanced its musical and dramaturgical effect. It would hardly be far-fetched to stress, that Nikolai Ghiaurov's impersonation of Boris is a process of a profound infiltration into the depths of this inexhaustible, spiritually and psychologically versatile musical and scenic image, from its first presentation on the stage up to the present day.

All this finds an impressive and captivating expression, according to the force of its effect, in fragments from the opera Boris Godounov which were recorded by Balkanton towards the end of 1976. Being well-acquainted with these excerpts from the performances on the stage and from the Decca recordings, Ghiaurov's Boris is now more complete, deeper, wiser and mightier. The majestic voice of the singer, unrivalled in force and beauty, is mastered and subordinated to the artistic and creative requirements for a rightful and profound interpretation of Moussorgsky's masterpiece, which Nikolai Ghiaurov has transformed into a real work of art. All the nuances of the unparalleled vocal and artistic perfection of the distinguished singer are completely and harmoniously balanced.

един истински художествено-изпълнителски шедьовър. Така пълно и хармонично уравновесени са всички страни на неповторимото по своето художествено съвършенство певческо изкуство на именития артист.

В единната драматургическа линия на изграждането образа на Борис от Гяуров се очертават няколко момента, които логично водят до трагичната кулминация — смъртта на царя.

Ние долавяме предсмъртното дихание още при първата фраза на монолога в сцената на коронацията „Скорбит душа! Какой-то страх невольный...“ Но пълния с енергия и уверен в себе си Борис намира сили да надмогне зловещото предчувствие. Могъщо и покоряващо звучи гласът му „... всем вольный вход, все гости дорогие“. Следващият момент, който води към трагичната развръзка, е монологът от второ действие „Достиг я высшей власти“. Той е предшествуван от сцената с децата, където Борис — Гяуров намира топли бащински интонации. Особено завладяваща е фразата „Как хорошо, мой сын!...“ Покоряващо по своята философска и психологическа дълбочина е изпълнението на монолога. Тук Гяуров разкрива сложно преплетените сили в душата на царя престъпник, стремящ се да спечели любовта на народа, който го нарича виновник за всички беди. Кулминационен момент в развитието на образа е дуетът с Шуйски и особено психологически изострената и драматично напрегната сцена на халюцинациите, където Гяуров достига неповторими по силата на въздействието интерпретаторски върхове. Необикновено богатата темброва палитра на гласа е съчетана с поразяваща контрастност в динамиката и всичко това, подчинено на една висша драматургична логика, създава картината на обхванатия от кошмарни видения цар, безпомощен да се освободи от тях. В края, изтерзан, Борис — Гяуров простенва: „Господи! Ты не хочешь смерти грешника...“ Тези последни фрази, облехани от предчувствие, загатват за трагичната развръзка, която настъпва в сцената със смъртта на Борис. Но изпълнени с колосална енергия човек не се предава леко и без съпротива. Сломен, изтерзан, той намира сили да даде мъдри съвети на сина си. Тук гласът на Гяуров звучи властно и покоряващо. Съвсем друг го намираме в сърдечната и искрена молитва. Благородни и подкупващи са интонациите, от тях лъха топлота и бащинска грижовност. В последна битка с лукавите царедворци и дебнешата смърт изрича властно и могъщо знаменитата фраза „Повремените: я царь еще!...“ Смъртта е предадена с неподражаемо актьорско и певческо майсторство. Такъв е логичният край на драматургическата линия в изграждането на може би най-сложния образ в музикално-сценичната литература, който Гяуров предава по завладяващ начин. Образът на Борис Годунов в интерпретацията на Николай Гяуров е положително едно от грандиозните и самобитни явления в оперното изкуство на XX век. То вълнува и ще вълнува със своята хуманност и правдив художествен реализъм, със своето благородство и дълбока човечност.

Стоян Ангелов

In the entire dramaturgical build up of Godounov's image, as sung and acted by Ghiaurov, several moments are distinctly outlined, all of which logically lead to the tragic culmination — the death of the Tsar. We sense death hounding him as early as the initial phrase of the monologue of the Coronation Scene — 'Skorbit dusha! Kakoi-to strah nevolniy...' But Boris, energetic and confident, finds strength and courage to overcome the sinister presentiment. His voice is powerful and all-conquering when he sings '...vsem volniy vnod, vse gosti dorogié'. The following moment, which leads towards the tragic denouement — the Monologue of Act Two — 'Dostig ya visshei vlasti', is preceded by the scene with his children — in which Boris — Ghiaurov, finds affectionate, fatherly intonations. Particularly captivating is the phrase: 'Kak harasho, moi sin!...', which subjugates one with its philosophical and psychological depth. In the monologue which follows, Ghiaurov reveals the complexly intertwined forces in the soul of the criminal-tsar, trying to win back the love of his subjects, who claim that he is responsible for all their misfortunes. The climax in the development of the image is the Duet with Shouyski and especially the psychologically acute and dramaturgically strained Hallucination Scene, where Ghiaurov achieves interpretational heights, that could hardly be matched in strength and effect. The exceptionally rich timbre of his voice is combined with the striking contrast in the dynamics which, subordinated to a high dramaturgical logic, create the picture of a gloomy Tsar, seized by nightmarish visions and unable to get himself rid of them. At the end the conscience-stricken Boris — Ghiaurov groans: 'Gospodi! Ti ne hochesh smerti greshnika ...' These last phrases, forebodings of evil feelings, hint at the tragic denouement, which comes about in the Death Scene. But the Tsar, overflowing with colossal energy, does not give himself up lightly and without resistance. Broken-hearted, tormented, he finds enough strength in himself to counsel his son wisely. Here the voice of Ghiaurov has a majestic and masterful intonation; in the warm and sincere Prayer Scene his voice is so subdued, that we have the impression of hearing another actor sing! Noble and winning are the intonations of his voice, full of warmth and fatherly thoughtfulness. In his final skirmish with the cunning courtiers and with Death, he cries out majestically and forcefully the remarkable phrase: 'Povremenite — ya Tsar eshté!' The scene of his death is performed with inimitable acting and vocal skill. Such is the logical end of the dramaturgical line in the build up of what is believed to be the most difficult and complex image of both musical and scenic literature, an image which Ghiaurov succeeds in acting and singing in a captivating way.

Boris Godounov as portrayed by Nikolai Ghiaurov is positively one of the greatest and most original phenomena in 20th century operatic art. His interpretation of Boris will continue to excite and move many audiences with its humane and truthful artistic realism, with its nobility and profound humaneness.

Stoyan Angelov

АВСТРИЯ, ГРАЦ, „КЛАЙНЕ ЦАЙТУНГ“, 28 юли 1965 г.

„... Николай Гяуров с право пожъна най-големия успех. Неговият Борис не е статичен, той е жизнен, темпераментен владетел, героичен дори пред смъртта. Преди всичко обаче е един прекрасен певец с мощен, внушителен глас, който с лекота изпълнява и височините...“

АВСТРИЯ, ВИЕНА, „ЕКСПРЕС“, 27 юли 1965 г.

„... Борис Годунов е Николай Гяуров. Той ни накара да повярваме в трите етапа от живота на героя: могъществото, угризението на съвестта, гибелта. Той е величествен като цар и човекен в гибелта, а и като убиец е личност, която внушава респект и има достойнство. Неповторимият глас на Гяуров, от който прозвучават всички човешки чувства, е в състояние да изрази дори най-малките нюанси на преживяванията и почти не се нуждае да допълва с жестове. (Затова в пета картина те можеха да бъдат леко редуцирани). Височините и низините на този бас притежават такава изключителна красота, сигурност при воденето и яснота на интонацията, волумът на гласа му е толкова голям, без да форсира динамичната експанзия, а силата на чувствата, с които Гяуров изживява ролята, е толкова непосредствена, че едва ли някой от слушателите може да не се възхити от излъчването и личността на този голям певец и актьор. Дебютът на Гяуров в тази роля е първата кулминационна точка в неговата кариера.“

AUSTRIA, GRATZ, KLEINE ZEITUNG, July 28, 1965

“... Nikolai Ghiaurov was applauded altogether deservedly. His Boris was not static but vital, temperamental, regal and heroic — even in the face of death. First and foremost, however, he is a wonderful singer with a strong and impressive voice, who takes the high tones with very great ease....”

AUSTRIA, VIENNA, EXPRESS, July 27, 1965

“... Boris Godounov is Nikolai Ghiaurov. He made us believe in all three stages of his hero's life: majesty, guilt and death. He was majestic as a Tsar and human in the face of death. Even as an assassin he was a person who inspired respect and dignity. Ghiaurov's unparalleled voice, which expresses all human feelings, is capable even of the smallest nuances in everything which he reincarnates on the stage with practically no gestures (that is why in the Fifth Scene they could have been slightly reduced). Both the high and the low tones of this basso have such an exceptional beauty, assurance and clearness of intonation! The volume of his voice is so large, that he does not need to make any forceful dynamic expansions, while the profundity of feelings with which he interprets his roles is so spontaneous, that all his listeners are spellbound by his distinction and personality. The debut of Ghiaurov in this role was certainly the initial peak of his career.”

АВСТРИЯ

„... Неповторим, гласово и актьорски, изобщо като цяло, беше българинът Николай Гяуров в централната партия...“

АВСТРИЯ, ВИЕНА, „ДИ ФУРХЕ“, 7 август 1965 г.

„... Борис Годунов на Николай Гяуров трудно би могъл да бъде надминат както певчески, така и актьорски. Властен при всички положения, дори при умопомрачението, опозорен, но въпреки това носещ блясъка на предопределението, той олицетворява царя в духа на пушкиновата поезия...“

ЗАЛЦБУРГ, 1965 г.

„... В центъра на изпълнението е гласово импозантният, сценично изключително раздвижен Борис на Николай Гяуров, една макбетова фигура, чиито мъчителни терзания не могат да бъдат скрити дори под бляскавата царска мантия. Казват, че бил равен на шаляпиновото възплъщение, което ние никога не сме чували.“

„... Превъзходното певческо постижение на вечерта се дължи на Николай Гяуров като изпълнител на централната роля. Поразителната сила и лиричната красота на неговия пълнокръвен бас, който не се затруднява нито във височините, нито в низините, ведно с един темперамент, който владее сцената, превръща най-младия от изтъкнатите интерпретатори на Борис в един от най-добрите от Шаляпин насам.“

AUSTRIA

“... Both as a singer and actor, the Bulgarian Nikolai Ghiaurov was unparalleled in the title role.”

AUSTRIA, VIENNA, DIE FURCHE, August 7, 1965

“... Nikolai Ghiaurov in the role of Boris is practically unrivalled both vocally and scenically. Authoritative in all situations, even in his madness, disgraced, but in spite of that carrying the brilliance of his predestination and fate, he personifies the Tsar in the spirit of Pushkin's verses....”

SALZBURG, 1965

“... In the centre of the performance the vocally imposing, scenically agitated Boris, sung by Nikolai Ghiaurov, stood out — a Macbethian figure, whose tormented soul he could not hide even behind the brilliant regal mantle. As an interpreter of this role many claim that he is equal to Chaliapin, whom, unfortunately we have never heard.”

“... The real vocal success of the evening was due to Nikolai Ghiaurov, who sang the title role. The amazing force and lyrical beauty of his full-toned basso voice, with which he has absolutely no difficulties, both in the low and in the high registers. His temperament which reigned over the stage, transformed the youngest of all the renowned interpreters of Boris, as one of the best since the days of Chaliapin.”

МИЛАНО, „АВАНТИ“, 8 декември 1967 г.

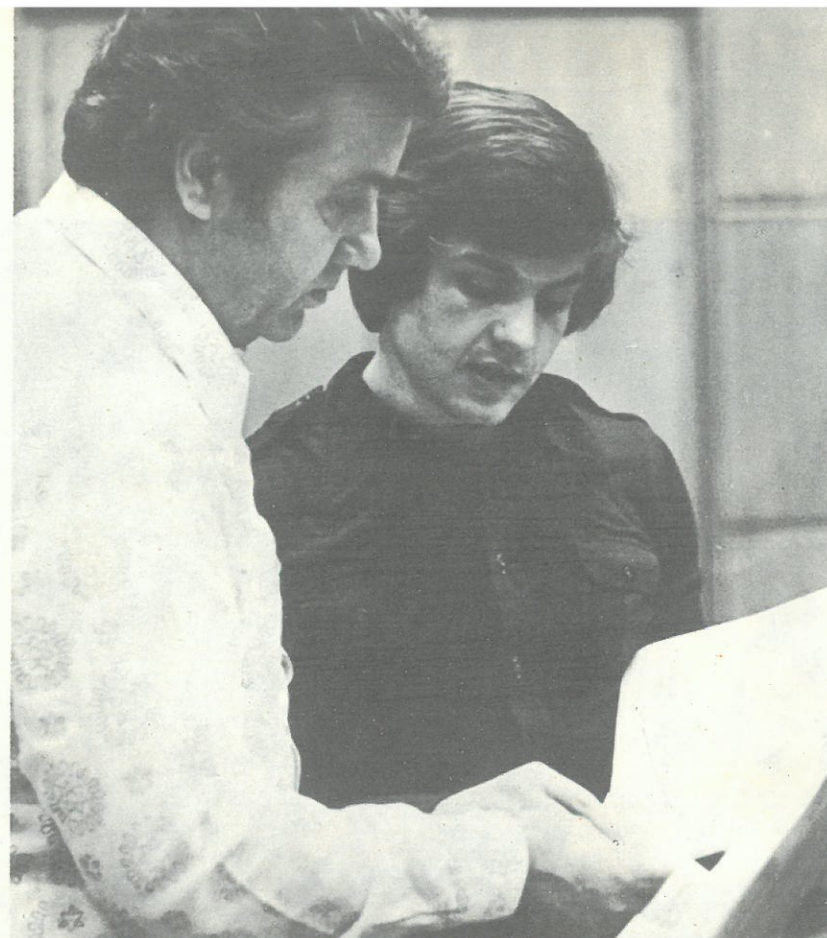
„... Гяуров изгради образа на главния герой — и може би по-добре отколкото се очакваше. Неговото величие в масовите сцени, крайно прецизна фразировка в интимните сцени и в личните му изживявания, намериха изява във вокалната интерпретация, постоянно изразителна и технически свършена. Сцената на смъртта беше най-убедителната и затрогваща от всички, които сме виждали от много време по оперните сцени. Актьорът и певецът се изявяват в него с такова пълно покритие, че е невъзможно като го гледаш да се изтръгнеш от магнетизма, който се излъчва от неговото изпълнение.“

МОСКВА, „ИЗВЕСТИЯ“, 8 април 1967 г.

„... С какво покорява Гяуров? Преди всичко разбира се със своя могъщ глас, който може да заглуши оркестъра. Той го владее до съвършенство. На него са подчинени всички оттенъци на чувствата, на преживяванията. Но Гяуров е не само блестящ певец, но и голям драматичен артист. Виждайки покоряващия жест на ръцете му, неговата снажна фигура, лесно можеш да си представиш, защо хората са падали по очи в краката на Борис Годунов.“

ЧИКАГО, 8 октомври 1966 г.

„... Николай Гяуров е една от най-големите звезди на операта днес и неговото изпълнение на откъси из „Борис“ беше една паметна вечер, с която се откри сезона на Ню Йоркската филхармония преди две седмици.“

MILANO, AVANTI, December 8, 1967

„... Ghiaurov built up the image of the main hero even better than we expected him to do. His majestic stature in the mass scenes, the infinitely precise phrasing in the intimate scenes and his personal sufferings found expression in the vocal interpretation, which was always exquisite and technically faultless. The Death Scene was the most convincing and agitating performance as compared to all the other interpretations on the operatic stage for a very long time. The actor and the singer were so complete and with such reciprocal and exquisite qualities, that it was impossible to break away from the spell which he radiated from the stage.“

MOSCOW, IZVESTIYA, April 8, 1967

„... With which of his numerous qualities does Ghiaurov have such an influence over his audience? First of all with his strong voice, of which he has a perfect command and which can easily stifle the orchestra. All feelings and sufferings are subjugated by his strong personality. Ghiaurov, however, is not only an exquisite singer, but also a great dramatic actor. Looking at the all-conquering gestures of his hands and at his graceful figure, we can easily understand why the masses fell with downcast eyes at the feet of Boris Godounov.“

CHICAGO, October 8, 1966

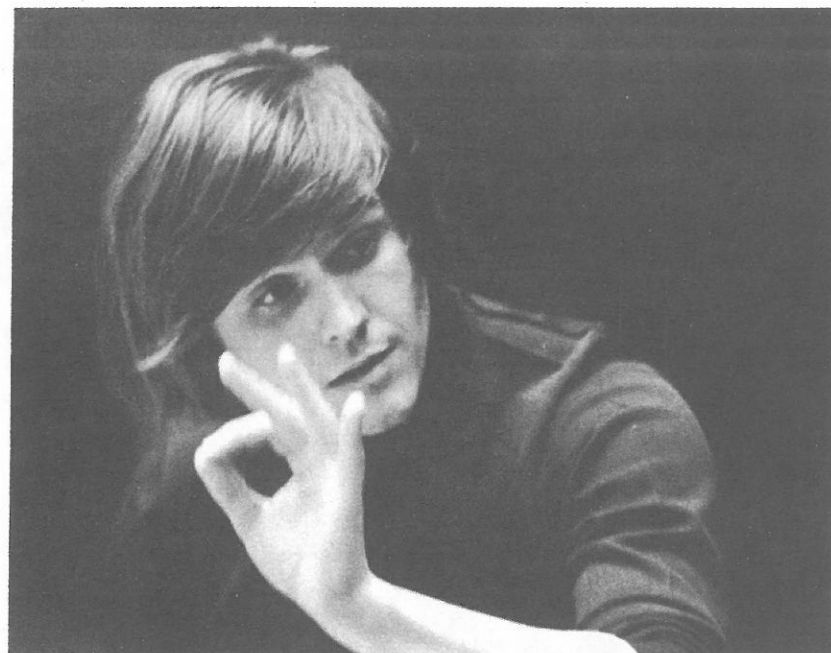
„... Nikolai Ghiaurov is one of the great stars of opera today, and his singing of excerpts from „Boris“ was a memorable evening for the New York Philharmonic season a fortnight ago.“

За обединител на Гяуровата концепция на Годунов и изпълненията на Софийската държавна филхармония, Българската хорова капела „Светослав Обретенов“ и солистите-партньори, в записа е избран музикант, чиито години чертаят вероятната долна възрастова граница на всички участници в записа. В замяна на това, името **Емил Чакъров** от известно време се произнася от запознатите с него като име от горната граница на диригентските надежди в наше време.

Роден в Бургас през 1948 г., Чакъров завършва Българската държавна консерватория, през 1971 г. става лауреат на западно-берлинския конкурс „Херберт фон Караян“, до 1975 г. учи и асистира Караян, Сейджи Озава (в Сан Франциско), завършва курсовете на Франко Ферара в Рим, влиза в творчески досег с Л. Бърнстейн, Орманди, Йохум; участва в два поредни фестивала на Бостонския симфоничен оркестър в Тангелууд. През следващите два сезона, когато е диригент на Пловдивската филхармония в България, с изкуството му се запознават в СССР, ГДР, Чехословакия, ГФР, Румъния, Испания, Италия, Канада, САЩ, които още при първите си срещи го оценяват като „изключително надарен музикант“ (в. „Кронен Цайтунг“, Виена), „един от най-значимите млади диригенти на международната сцена... голям интерпретатор, който... предизвиква възхищение с непосредствеността си, с дълбочината в овладяване на колорита и фразата“, който „прави представление — изумителен пример за сливането между диригент и оркестър“ („Лондон фри прес“), който „в скоро време ще може да се нареди сред малобройната плеяда на знаменитостите“ (в. „Куриере ди Наполи“) и е „музикант контактен, с внушителна зрялост, задълбоченост, задълбочена и старателна подготовка, изтънчена емоционалност, жив и изключително динамичен темперамент, сигурност и яснота на вижданията“ (в. „Ил Матино“).

От сезона 1976-77 г. Емил Чакъров е главен диригент на ново-създадените към Комитета за изкуство и култура на България „Фестивална опера“ и оркестър „Симфониета“ в София.

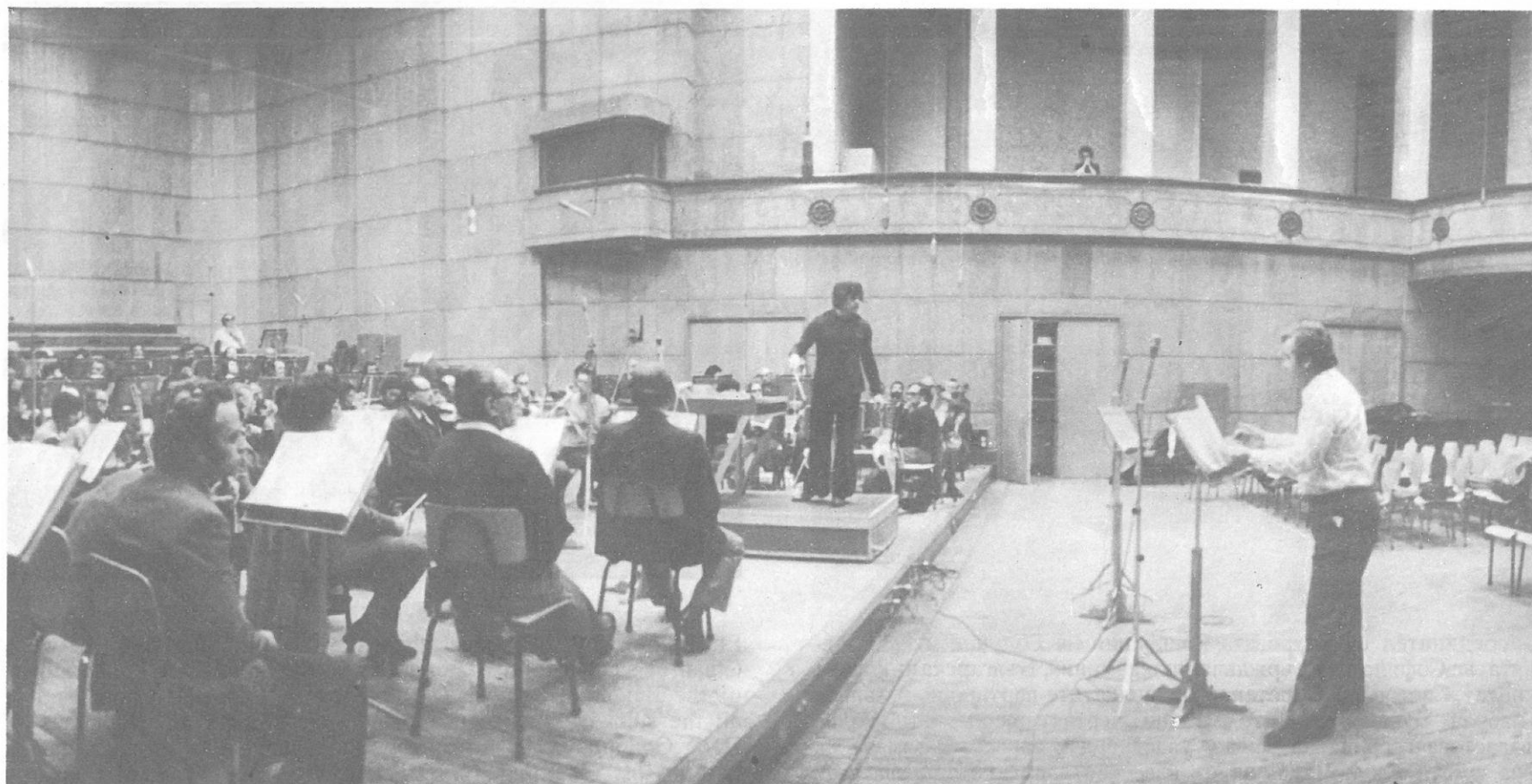
Р. Бикс

Emil Chakarov has been chosen as a unifying link between Ghiaurov's conception of Boris, that of the Sofia State Philharmonia, of the Bulgarian Svetoslav Obretenov A Cappella Choir and of all the soloists — partners, for the recordings of fragments of Boris Godounov. He is probably the youngest of all these taking part in this recording. Nevertheless, the name of Emil Chakarov has long come to the fore, and he is considered one of the most promising young conductors in Bulgaria by those who are in the know. Born in Bourgas in 1948, Chakarov graduated from the Bulgarian State Conservatoire and in 1971 became a laureate of the West Berlin Herbert von Karajan Competition, where until 1975 he studied under and was an assistant of Karajan, worked with Seiji Ozawa (in San Francisco), followed the Franco Ferrara courses at Rome, came into close creative contact with L. Bernstein, Ormandi, Joachum and participated in two consecutive festivals of the Boston Symphony Orchestra at Tanglewood. During the following two seasons, as conductor of the Plovdiv Philharmonia, he was introduced to numerous audiences in the Soviet Union, the German Democratic Republic, Czechoslovakia, the German Federal Republic, Romania, Spain, Italy, the USA and was unanimously acknowledged as 'an exceptionally talented musician' (Kronen Zeitung — Vienna); 'one of the most outstanding young conductors on the international stage... a great interpreter, who... arouses admiration with his spontaneity, the depth with which he has mastered colouring and phrase', who 'puts on a show — an amazing example of fusing conductor and orchestra together' (London Free Press); who 'will very soon be able to join the ranks of the small galaxy of celebrities' (Corriere di Napoli); and... 'he is one who easily establishes contact with his audience, shows an impressive maturity, depth, profound and assiduous schooling, refined emotionality, a lively and exceptionally dynamic temperament, sureness and clarity of vision' (Il Matino).

Emil Chakarov now conducts the newly created 'Festival Opera' and the Symphonietta Orchestra, both of which are under the State Committee for Art and Culture of Bulgaria, in Sofia.

R. Bix

Записите са правени в I-во студио на Радио София
 през м. м. октомври и декември 1976 г.
 Тонрежисьор: Стефан Владков
 Тонинженер: Владимир Панайотов
 Тоноператор: Никола Тасев
 Редактор: Мариана Младенова
 Преводач: Румен Константинов
 Художник: Дянко Дянков
 Техн. редактор и коректор: Лилия Чолакова

Recorded at 1st studio of Radio Sofia in October
 and December 1976
 Sound Direction: Stefan Vladkov
 Sound Engineer: Vladimir Panayotov
 Assistant: Nikola Tasev
 Editor: Mariana Mladenova
 Translator: Roumen Konstantinov
 Cover Design: Dyanko Dyankov
 Technical Editor and Proof-reader: Liliya Cholakova

